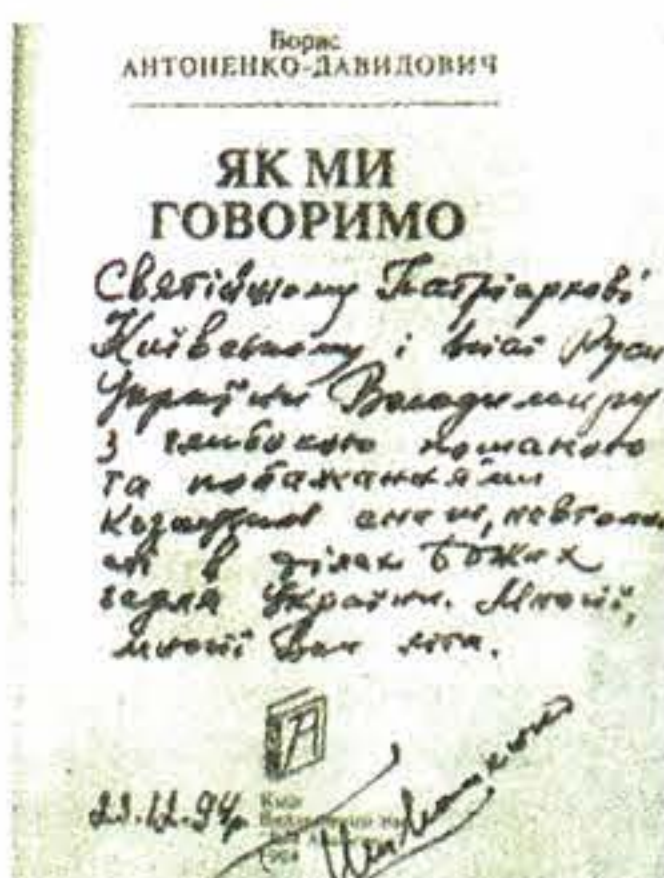

Книжкова колекція С. І. Білоконя отримує нову «прописку»

Традиція дарування особистих книжкових колекцій до фондів бібліотеки Могилянки – давня та глибока. Відомий факт, ще Петро Могила передав власне книжкове зібрання (2131 книжку) до стін Академії для того, щоб спудеї мали доступ до цих видань.

Формування фондів відновленої у 1992 році бібліотеки Могилянки продовжило цю традицію та підняло її на новий рівень. Так, значна частина бібліотечних фондів на сьогодні – це зібрання 58 особистих книжкових колекцій. Кожна з них носить ім'я свого власника, розташовується компактно, має позначку про її приналежність, а також досліджується як відособлена пам'ятка. Серед приватних колекцій, якими ми пишаємося: бібліотеки О. Прицака, Дж. Мейса, В. Брюховецького, Д. Павличка, О. Зуєвського, П. Одарченка, В. Вовк-Селянської, М. Брайченка-Петренка, Є. Лащика, Я. Головача, Л. Пирога, З. Квіта, Ю. Паславського, Є. Поповича, І. Бутича, В. Житника, А. Москаленка, А. Кулик та ін.

Дарчий напис патріарху Романюку

З квітня 2012 року бібліотека поповнилася ще одним значним колекційним зібранням – результат своєї багаторічної бібліофільської праці фонду подарував Сергій Іванович Білокін, доктор історичних наук, відомий український історик-джерелознавець, знавець української культури в широкому розумінні. А ще – відомий бібліофіл. Мабуть, не знайдеться в Україні (і не тільки!) поважного дослідника новітньої доби української історії та культури, який би не знав С. Білоконя, не звертався до нього за порадою, консультацією, за рідкісним виданням.

Влучно охарактеризував книжкову колекцію С. Білоконя І. Гірич: «...Він збирав листування, родинні світлин й фотоальбоми, книжки й журнали, складаючи неповторний архів-бібліотеку модерної України, неофіційної, неконформістської, без совдепівського фальшу – України страдницької і величної. Цього тоді не робив жоден з

Сергій Білокін

державних архівів. А що ж до офіційної історичної науки, то вона все це систематично викреслювала, потоптувала і фальшувала. Треба було мати інтуїцію, щоб віднайти в тодішньому суспільстві ті два кола, у яких він зрештою і сформувався. Треба було любити Україну, щоб так наполегливо й цілеспрямовано призбирувати рідкісні зразки її писемної культури. А якщо згадати ті часи, коли цікавитися сторінками з репресованого українського минулого було річчю небезпечною, зрозуміло, що ця праця потребувала неабиякої особистої сміливості».

Колекція С. Білоконя давно перестала бути його приватною справою. Скажімо, відтворення перших томів «Історії України-Руси» М. Грушевського зроблено з примірників С. Білоконя. Із великим смаком і любов'ю зібрана ним книжкова й документальна україніка – це без перебільшення національне надбання. І ось ця унікальна колекція отримує друге життя: в університетських стінах Могилянки слугуватиме багатьом поколінням дослідників та спудеїв.

Від 17 квітня 2012 року до сьогоднішнього дня до бібліотеки передано близько 15 тисяч примірників (більше 8 тисяч назв) видань з книжкової колекції Сергія Івановича. Це книги, періодичні видання, мистецькі альбоми, відбитки з різних видань тощо. Процес передачі ще триває.

Книгозбірня С. І. Білоконя – унікальна за своїм складом. Мабуть, ми ще не можемо повністю оцінити значення цього зібрання для нашої бібліотеки, адже ще значна частина книг зберігається в домі Сергія Івановича на розі Стрілецької та Георгієвського провулків, проте вже з наявної частини можна впевнено сказати – ця бібліотечна колекція особлива.

Особлива не тільки тому, що увібрала в себе всі різнобічні зацікавлення науковця, його багаторічну джерелознавчу працю. Частинами цієї колекції є бібліотечки відомих людей, з якими Сергій

Іванович мав честь зустрітися у своєму житті чи на полі наукових пошуків, такі собі колекції в колекції. Сам Сергій Іванович, особисто передаючи в руки бібліотекарям книги, розповідає про кожну з них, як про рідну дитину, – коли він уперше її побачив, хто до нього мав у власності те чи інше видання, яку долю мала ця книга.

Початком зібрання стала бібліотека батька дослідника – доктора біологічних наук, професора Київського університету, директора Ботанічного саду імені академіка О. В. Фоміна Івана Петровича Білоконя (1914–1975 рр.). Приємно, що до стін Могилянки син передав не лише книжкову частину зібрання батька, а й особисті архівні матеріали Івана Петровича. Колекція зберігалася у відомому «Будинку працівників науки» на Паньківщині, де з 1955 р. мешкала родина Івана Петровича.

Іншою важливою за цінністю та складом частиною колекції С. Білоконя в Могилянці є книжкове зібрання Федора Пилиповича Максименка (1896–1983 рр.) – відомого українського бібліографа-енциклопедиста, книгознавця, праця якого «Матеріали до краєзнавчої бібліографії України, 1847–1929» (1930) стала бібліографічною класикою. Іменем Федора Пилиповича названо відділ рукописів та рідкісної книги бібліотеки Львівського університету ім. І. Франка. Книжкове зібрання Федора Пилиповича – унікальне за своїм змістом, адже містить величезну кількість цінних бібліографічних та книгознавчих видань.

Серед численних книг власної колекції Сергій Іванович особливо ставить до невеликого зібрання (56 книг) – це книги, що належали до бібліотеки патріарха Володимира (Романюка) (1925–1995 рр.) – українського православного релігійного діяча, богослова, Патріарха Київського і всієї Руси-України УПЦ-КП (1993–1995 рр.).

Є серед книг С. Білоконя і видання, передані Ольховським Юрієм Андрійовичем (1930–2009) – викладачем університету Джорджа Вашингтона, активним громадським діячем, прихильником правозахисного руху в СРСР, сім'я якого емігрувала з України в 1941 р. Це колекція періодичних та серійних видань видавництва «Посев» («Possev-Verlag»), що було засноване після війни у 1945 р. в Німеччині, в таборі Менкендорф, як орган Народно-трудового союзу російських солідаристів. Протягом свого існування

видавництво змінило кілька міст. Крім книг на філософські, соціальні та релігійні теми «Посев» видавав твори дисидентів, які нелегально доставлялися до сталінської Росії тощо.

Знайшли своє місце тут і книги художниці Людмили Морозової (1907–1997 рр.), Ігоря Поступальського та багатьох інших.

Серед найстаріших книг у колекції Сергія Івановича – частина оригіналу «Хроніки землі руської» Гваньїні 1611 р., а також «Листи про сучасний стан Галичини...» Франца Краттера 1786 р. та інші.

Цінну частину зібрання становлять книги та відбитки середини – останньої чверті XIX – початку XX ст., що побачили світ в імперських Москві, Санкт-Петербурзі та Києві; також видання української діаспори середини XX століття тощо.

Хроніка Гваньїні

Загалом, процес перевезення та опрацювання цього книжкового зібрання ще триває, тому ми можемо лише попередньо оцінити ту частину, що отримали на сьогодні. Детальніше ж дослідження колекції ще чекає свого часу.

Впевнені, що ще не один дослідник-джерелознавець, літературознавець, історик, бібліограф, книгознавець знайде серед книг Сергія Івановича Білоконя ґрунт та натхнення для власних наукових розвідок, і книгозбірня продовжить жити та творити.

1 липня Сергію Івановичу Білоконю виповнюється 65 років. Ми щиро вітаємо ювіляра і зичимо всіляких гараздів! Дякуємо за щедрий дарунок для Могилянки!

Тетяна БОРИСОВА,
зав. відділу комплектування
наукової бібліотеки
Національного університету
«Києво-Могиланська
академія»